

Методичний кабінет

ДЛПНЗ «Березнівське вище професійне училище»

Методична робота – система аналітичної, організаційної, діагностичної, пошукової, дослідницької, науково-практичної, інформаційної діяльності з метою удосконалення професійної компетентності педагогічних працівників та підвищення ефективності навчального процесу.

Планування методичної роботи – це система заходів, що забезпечують визначеність, відповідність потребам навчально-виховного процесу та педагогічних працівників.

В навчальному закладі методична робота здійснюється згідно Конституції України, законів України «Про освіту», «Про професійно-технічну освіту», «Про методичну роботу у професійно-технічному навчальному закладі» та регламентується єдиним планом методичної роботи, який включає:

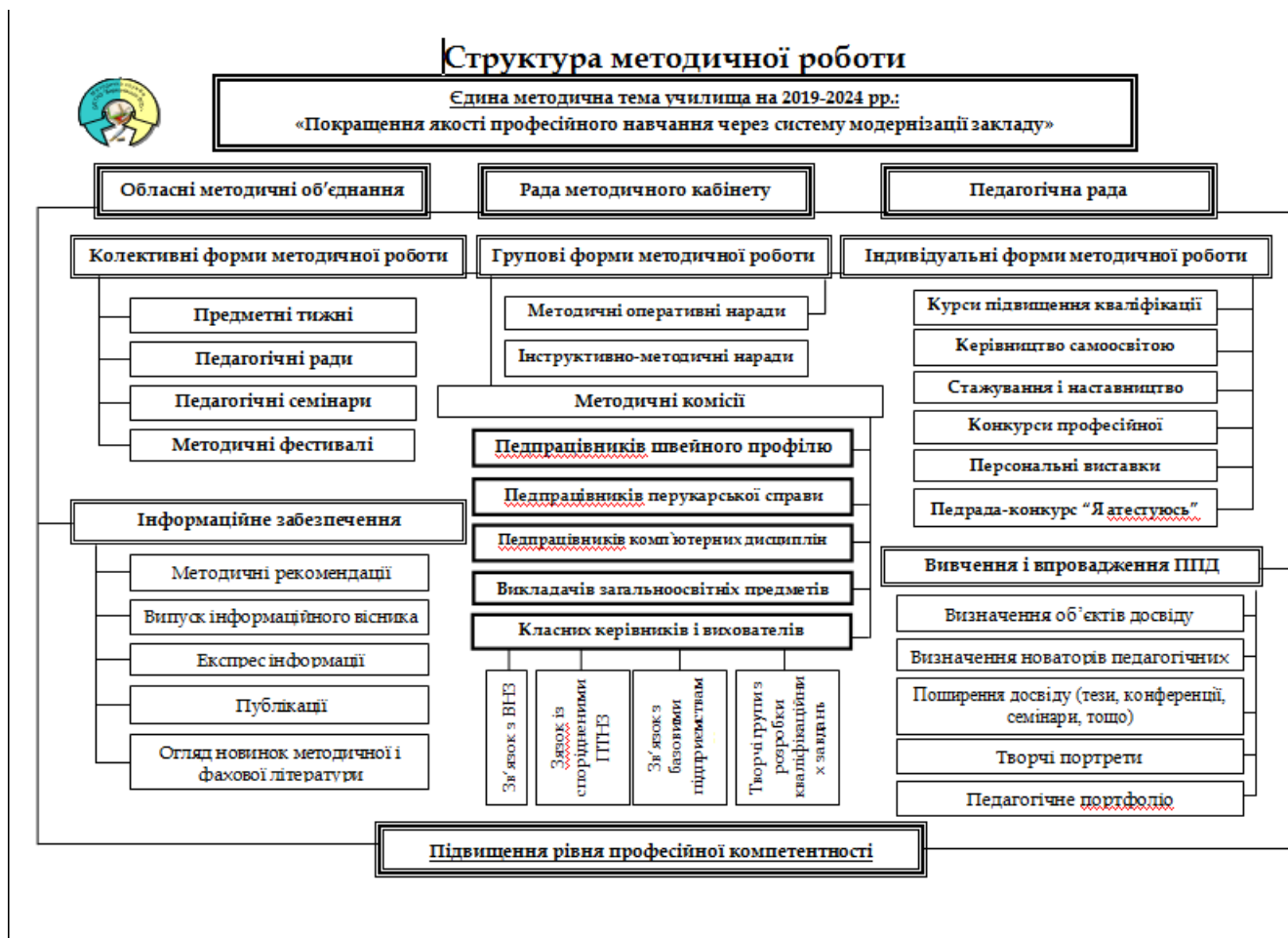
- план педагогічних рад;
- план інструктивно-методичних нарад;
- план науково-методичної ради;
- план роботи методичного кабінету;
- плани роботи методичних комісій;
- план роботи школи молодого педагога;
- план роботи школи педагогічної майстерності;
- графік стажування майстрів в/н;
- план-графік підвищення кваліфікації.

Організуючим центром методичної роботи в навчальному закладі є **методичний кабінет**. Його завданнями є:

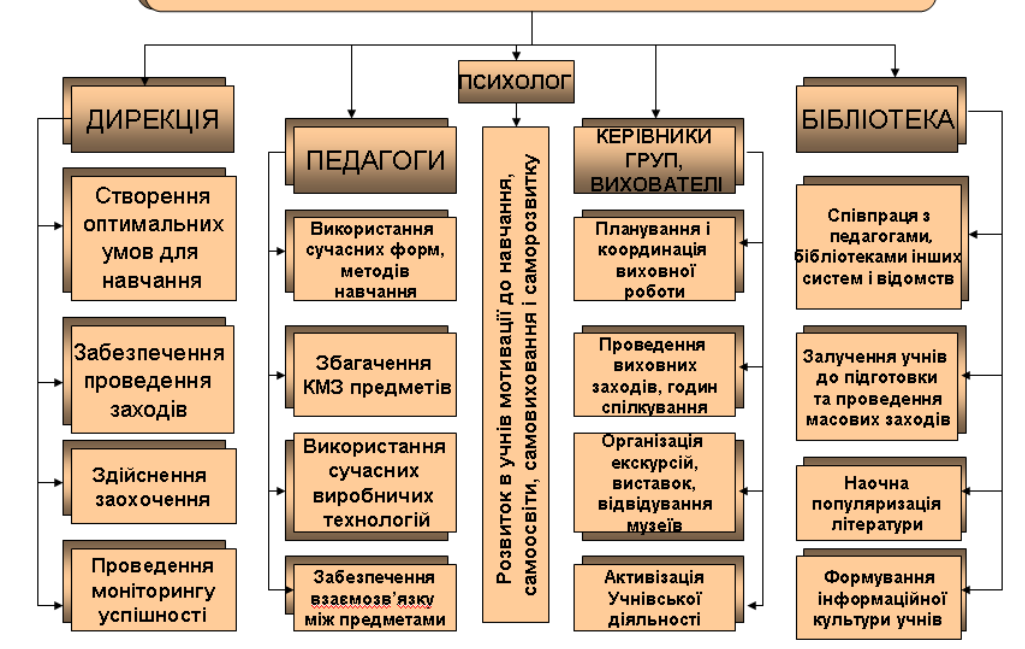
- надання допомоги педагогічним працівникам у підвищенні їх науково-методичного рівня та педагогічної майстерності;
- координація змісту, форм і методів самоосвіти та колективної роботи педагогічних працівників щодо підвищення їх кваліфікації на вирішення актуальних проблем навчання і виховання;

- пропаганда і впровадження сучасних досягнень психолого педагогічної науки, перспективного педагогічного досвіду, інноваційних технологій організації навчально-виховного процесу.

Структура методичної роботи

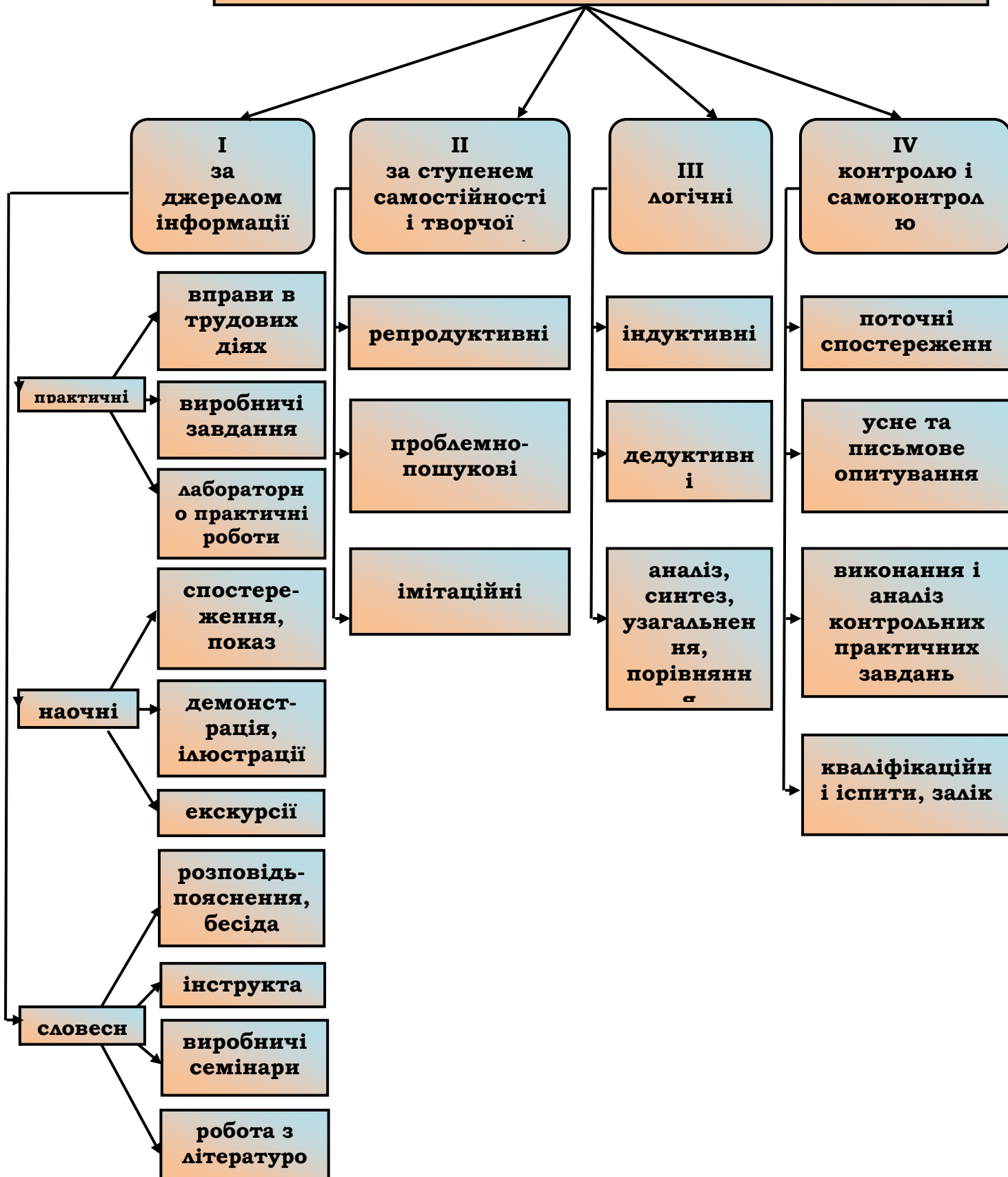

Шляхи розвитку пізнавальної активності учнів

Форми методичної роботи в закладі

МЕТОДИ ОРГАНІЗАЦІЇ І ЗДІЙСНЕННЯ ПРАКТИЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

Робота над методичною проблемою

«Покращення якості професійного навчання через систему модернізації закладу»

Рекомендації по роботі педагога над індивідуальною науково-методичною проблемою

Індивідуальна науково-методична діяльність педагога спрямована на усвідомлену, цілеспрямовану, планомірну та безперервну роботу щодо вдосконалення його теоретичної та практичної підготовки, необхідної для практичної діяльності.

Найважливішою індивідуальною формою науково-методичної роботи є індивідуальна робота над науково-методичною темою (проблемою) та самоосвіта педагогів, а саме:

- опрацювання літератури;
- вивчення та творче застосування досягнень передового педагогічного досвіду;
- аналіз та узагальнення власного досвіду;
- удосконалення практичної підготовки з питань різноманітних завдань навчального характеру;
- проведення семінарів, консультацій, лекцій тощо.

Питома вага застосування цих форм роботи неоднакова. Насамперед береться на озброєння педагога індивідуальна робота над літературою: аналіз всіх джерел науково-методичної інформації з даної теми, отриманих в процесі курсової перепідготовки, підвищення кваліфікації, участь в роботі семінарів тощо; вивчення джерел і читання літератури з даної теми; вивчення досвіду педагогів-новаторів тощо.

Педагог таким чином набуває навичок аналізу своєї педагогічної діяльності, навчається прийомам науково-дослідної роботи, набуває вміння оформлення та подання результатів індивідуальної роботи над науково-методичною темою (проблемою). Найбільш значущі результати індивідуальної роботи педагога можуть бути подані як матеріали для обговорення на засіданнях методичних комісій, семінарах, педагогічних читаннях, науково-практичних конференціях, а в окремих випадках можуть стати основою для виступу педагогів як лекторів. Таким чином, індивідуальна робота над науково-методичною темою (проблемою) ПТНЗ стає фактором, спрямованим на удосконалення системи підвищення кваліфікації педагогічних кадрів в цілому.

Індивідуальну роботу над науково-методичною темою (проблемою) доцільно оформляти в письмовому вигляді та на електронному носії, наприклад, **у вигляді реферату за структурою:**

- Обґрунтування доцільності вибору індивідуальної теми (проблеми), виходячи з науково-методичної теми (проблеми) ПТНЗ.
- Короткий аналіз літератури з даної теми.
- Опис особистого досвіду в рамках обраної теми.
- Вплив роботи над темою на наслідки і результати особистої педагогічної діяльності з конкретного предмету (дисципліни тощо).
- Висновки з результату індивідуальної роботи над науково-методичною темою (проблемою).

Одним із важливих завдань науково-методичної роботи в ПТНЗ є надання допомоги педагогам в удосконаленні їх навичок щодо раціональної організації самостійної роботи у здобутті нових і поглибленні набутих знань; така допомога має озброїти педагогів:

- знаннями самостійної роботи над літературою;
- вмінням складати конспекти, готувати реферати, доповіді;
- вмінням писати статті, методичні розробки;
- володінням методикою проведення нескладної експериментальної роботи;
- здатністю аналізувати власний, а також вивчати досвід кращих педагогів.

Розвиток творчої активності в галузі самоосвіти тісно пов'язаний з питанням формування та закріплення активної життєвої позиції. Аналітичний підхід педагога до своєї діяльності, вміння самостійно оцінювати результати своєї праці спонукають до постійного поповнення знань, необхідних у педагогічній діяльності. Саме тому велика роль у підвищенні кваліфікації належить самоосвіті педагога.

Самоосвіта педагога ПТНЗ – це самостійно надбанні знання, з урахуванням особистих інтересів і об'єктивних потреб професійно-технічної освіти, із різних джерел – додатково до тих, що отримані в базових навчальних закладах. Результат самоосвіти педагога віддзеркалюється на розвитку учня (слухача), а не тільки самовдосконалення в особистому та професійному плані.

Самоосвіта педагога здійснюється за наявності таких ознак:

- Самоосвіта як процес пізнання передбачає не просте закріплення професійних знань або засвоєння вже відомої наукової інформації, а має за мету придбання нових наукових, методичних знань і практичних навичок.
- Самоосвіта повинна бути неперервною, поповнення і оновлення нових знань має здійснюватися на підставі попередньої професійної підготовки педагога.
- Систематичність і неперервність цієї діяльності регулюються планами та програмами самоосвіти.
- Самоосвіта має сприяти оволодінню педагогом засобами застосування професійних знань в його практичній діяльності.

В основу організації самоосвіти педагога покладені такі принципи:

- систематичність і послідовність самоосвіти;
- зв'язок самоосвіти з практичною діяльністю педагога;
- взаємозв'язок наукових і методичних знань у самостійній підготовці педагога;
- комплексне вивчення психолого-педагогічних і науково-методичних проблем;
- відповідність змісту самоосвіти рівню підготовки педагога, його інтересам і нахилам.

Складаючи індивідуальний **план** самоосвіти, педагог має чітко визначити мету, спрямовану на глибоке та свідоме оволодіння знаннями, усвідомлювати необхідність обраної теми, правильно визначати матеріали для

самостійних занять, дотримуватися систематичності та послідовності в самостійній роботі, здійснювати постійний самоконтроль.

Працюючи над науково-методичною темою (проблемою), педагоги використовують не тільки рекомендації педагогічної теорії, особистий практичний досвід, а й багатий досвід педагогічного колективу навчального закладу. На педагогічних і методичних радах, засіданнях методичних комісій йде науково-методичний пошук, під час якого педагоги отримують багату інтелектуальну поживу для роздумів, вчать аналізувати процес навчання та виховання.

Вивчення досвіду організації самоосвіти педагогів дає підстави виокремити низку вимог до її організації, а саме:

- Зв'язок самоосвіти з практичною діяльністю педагога. Результатом самоосвітньої роботи педагога має стати поліпшення якості викладання предмета, виховання та розвиток учнів за допомогою свого предмета.
- Систематичність і послідовність самоосвіти, неперервний характер роботи, постійне ускладнення змісту та форм самоосвіти. Для педагогів-практиків принцип неперервності має проявлятися в трьох напрямках: теоретична підготовка зі своєї спеціальності; практичне удосконалення методів навчання та виховання учнів;
- вивчення результатів свого психолого-педагогічного впливу на учнів (слухачів).
- Комплексний підхід до добору змісту й організації обраної теми з самоосвіти. Впровадження принципів комплексності дає педагогам змогу не замикатися на одній галузі знань (наприклад, методичній), а орієнтуватися на вивчення різних галузей науки: педагогіки, психології, фізіології, соціології, філософії, політології та інше, а також нових виробничих технологій, матеріалів, на досягнення науки і техніки.
- Індивідуальний характер самоосвіти - найгнучкіша форма отримання знань педагогом. Сутність індивідуалізації полягає в тому, що зміст, форми та методи самоосвіти мають бути підпорядковані особливостям особистості педагога, наявності в нього професійно вагомих якостей, умовам його педагогічної роботи, його реальним можливостям, спрямованості його професійних інтересів, ступеню свідомості щодо необхідності самоосвіти для себе та користі її для практичної педагогічної роботи. Індивідуальний характер самоосвіти не виключає і колективних форм роботи.
- Гласність і наочність результатів самоосвітньої роботи в педагогічному колективі навчального закладу, міста, області, країни. Саме цим створюються можливості для об'єктивного аналізу досягнень і недоліків у навчально-виховній та навчально-виробничій роботі ПТНЗ з позицій сучасних вимог обміну досвідом, зближення з наукою, що допоможе самому педагогу краще зрозуміти сутність своєї роботи.
- Створення у навчальному закладі певних умов спонукає звертання педагогів до нових наукових досягнень і фактів кращого педагогічного досвіду. Цьому сприяє відвідування та аналіз відкритих уроків, показ позакласної роботи з учнями (слухачами), напрацювання етичних і

профорієнтаційних бесід, виступи перед виробничниками, соціальними партнерами тощо.

- Завершеність самоосвітньої роботи на кожному її етапі (участь у семінарі, інформація на засіданні методичної ради, складання реферату або доповіді, участь у педагогічних читаннях, науково-практичних конференціях, публікація у фаховому виданні тощо).

Інноваційна діяльність в закладі

ІННОВАЦІЙНА ДІЯЛЬНІСТЬ В УЧИЛИЩІ

Інноваційна діяльність педагогічного колективу училища складається як з педагогічних інновацій так і нововведень у змісті навчально-виробничого та виховного процесів. Питання ефективності використання сучасних методів навчання розглядаються на заняттях школи молодого педагога, школи педагогічної майстерності, педагогічній раді, науково-методичній раді.

Внутрішнучилищна науково-методична робота з педагогічними кадрами спрямована на формування професійної компетентності, збереження та розвиток творчого потенціалу всього колективу, формування інноваційного стилю діяльності, розвиток аналітичних навичок, самоаналізу й самоконтролю діяльності, вивчення стилю роботи педагога, його особистісних якостей і на цій основі створення умов професійного росту й оптимальної взаємодії з учнівським колективом, апробація та впровадження освітніх технологій. З питань впровадження інновацій у педагогічну практику на базі училища проводяться методичні секції, майстер класи, конференції, конкурси:

- 2013-14 н. р. нарада директорів ПТНЗ Рівненської області,
- 2014-15 н. р. обласна методична секція викладачів охорони праці;
- 2016-17 н. р. обласна методична секція керівників фізвиховання ПТНЗ області;
- 2017-18 н. р. обласний конкурс професійної майстерності учнів з професії «Кравець»

З метою обміну досвідом наші педагоги відвідують такі заходи в інших навчальних закладах області. Протягом звітнього періоду педагоги училища, методист та директор стали учасниками серії семінарів, що проводились Волинським ресурсним центром в рамках проекту «Покращення системи підготовки кадрів для потреб економіки Волинського субрегіону» за сприянням обласного управління освіти і науки.

Протягом звітнього періоду педагогами училища широко використовувались сучасні освітні технології, спрямовані на розвиток здібностей учнів, формування професійної компетентності майбутніх робітників, здатних до саморозвитку, до опрацювання різноманітної інформації, творчого застосування

одержаних знань. Практично на всіх уроках як виробничого, так і теоретичного навчання в училищі використовується проблемне навчання, яке передбачає створення проблемної ситуації та активну самостійну діяльність учнів у її розв'язанні, елементи особистісно-орієнтованого навчання і виховання учнів, інтерактивні методи навчально-виховної роботи, розвивальне навчання, елементи проектного навчання та модульної системи освоєння професій, тестовий контроль знань тощо.

Серед інновацій педагогами опрацьовано технологію «Коучинг» (сертифікований педагог-коуч Мельник Н.В.), PREZI, мобільний додаток для тестового опитування учнів PLIKERS (сертифікований педагог Герасимчук О.М.).

Дуже поширеними є ігрові, групові технології навчання, коли навчання здійснюється у процесі спілкування між учнями, тобто взаємонавчання в групах. Використовуються такі методи навчання: відтворюючий, кейсу, змістовного бачення, дослідження, аналізу, індивідуалізації та диференціації навчання, веб-квест та ін.

У навчальних майстернях впроваджені такі нововведення:

- 2013-14 н. р. використання комп'ютерної техніки на виробничих заняттях, демонстрація відеофрагментів по виконанню технологічних операцій;
- 2014-15 н. р. проведення навчальних семінарів, майстер-класів фірмою ESTEL по сучасних прийомах фарбування волосся;
- 2015-16 н. р. розробка конструкції виробу муляжним методом;
- 2016-17 н. р. макетування виробів;
- 2017-2018 н. р. створення технічних малюнків для вишивки за допомогою онлайн-конструктора;

В навчальних кабінетах широко використовуються інформаційно-комунікативні технології. Частина викладачів має свої власні блоги, розміщують напрацювання на YouTube каналах.

У педагогічному колективі започаткований інноваційний підхід до систематизації накопичених навчально-методичних матеріалів у електронне портфоліо педагогічного працівника.

Поряд з інноваціями у навчальній роботі колектив цього року приступив до реалізації завдань проекту «Модернізація професій швейного профілю. Розвиток людського потенціалу» який реалізується за кошти ЄС. Основними завданнями даного проекту є підготовка висококваліфікованого робітника затребуваного на ринку праці.

ДПТНЗ «Березнівське вище професійне училище»

Методичний кабінет

*Методичні рекомендації
молодим педагогам щодо
організації та проведення
уроків*

Методичні матеріали для організації та проведення уроків. Рекомендовані для використання в методичній роботі молодих педагогів.

*Матеріали підбрала та систематизувала методист училища:
Булавина Л.В.*

Матеріали погоджені на засіданні ради методичного кабінету

Протокол № 2 від _____ 2011р.

Урок - це дзеркало загальної і педагогічної культури вчителя, мірило його інтелектуального багатства, показник його кругозору, ерудиції (В.Сухомлинський).

На допомогу молодому фахівцю

Пам'ятка вчителю

Вчитель повинен :

- Бути спокійним і врівноваженим, але не скованим, а вільним і емоційним, життєрадісним і привітним.
- Мати свій індивідуальний стиль і намагатися, щоб один урок не був схожий на інший .
- Виявляти почуття гумору .
- Одягатися красиво, по можливості модно, зі смаком .
- Вміти імпровізувати, частіше розповідати що-небудь новеньке .
- Інколи ухилятися від теми, переривати її цікавими фактами і навіть анекдотами, не гордувати відомостями, які не входять до програми.
- Виробляти гарний голос, не бубоніти собі під ніс, але й не занадто збуджуватися від свого предмету.
- Справлятися зі складними ситуаціями легко і невимушено, захоплювати учнів впевненістю і оптимізмом .
- Проводити контрольні роботи в цікавій для учнів формі.
- Дозволити робити шпаргалки, але не вітати користування ними.
- Не реагувати різко і суворо на незнання матеріалу.
- Не обирати любимчиків.
- Не підносити одних над іншими.
- Не опитувати одних і тих же .
- Не виганяти за двері порушників.
- Не чіплятись до дрібниць.
- Думати про обсяг матеріалу, який задається для домашнього завдання.
- Дотримуватись стилю навчання на основі рівноправності, не бути зарозумілим , але й не сюсюкати.
- Спеціально замислюватися над тим, як саме надати учню шанс виправити низький бал.
- Посміхатися, жартувати, радіти, передавати учням позитивні емоції.

Характеристика деяких параметрів знань

Міцність знань - характеризується збереженням у пам'яті учня вивченого матеріалу, який легко і безпомилково ним відтворюється.

Повнота знань - визначається кількістю усіх елементів знань про вивчений об'єкт, предмет, що передбачений програмою.

Глибина знань - характеризується числом усвідомлених учнем суттєвих зв'язків і відношень у знаннях.

Оперативність знань - передбачає уміння учня використовувати знання в стандартних, однотипних ситуаціях.

Гнучкість знань - характеризується умінням знаходити варіативні способи застосування знань у змінених умовах.

Конкретність і узагальненість - це уміння розкрити конкретні прояви узагальненого знання і підвести конкретні знання під загальні.

Систематичність і системність:

систематичність - це засвоєння навчального матеріалу в його логічній послідовності і наступності;

системність - це усвідомлення певного конкретного об'єкту пізнання в цілому з усіма його елементами і взаємозв'язками між ними.

У своїй педагогічній діяльності педагог повинен використовувати різні форми навчання та методи опитування.

Методи опитування учнів

У навчальному процесі практикують **індивідуальне, фронтальне та ущільнене усне** опитування. **Індивідуальне** опитування передбачає розгорнуту відповідь учня на оцінку. Він повинен не лише відтворити текст підручника чи розповідь учителя на попередньому уроці, а й самостійно пояснити матеріал, довести наукові положення, навести власні приклади.

Мета фронтального опитування - перевірка знань, умінь і навичок одразу багатьох учнів. Його проводять переважно тоді, коли необхідно виявити рівень засвоєння знань, які слід запам'ятати, оскільки вони є підґрунтям для засвоєння певного складного матеріалу. Таке опитування стимулює активність учнів, сприяє повторенню та систематизації знань.

На практиці **фронтальне та індивідуальне** опитування нерідко поєднують: учитель ставить учням запитання і проводить з ними перевірку бесіду.

Ущільнене (комбіноване) опитування дає змогу перевірити знання відразу кількох учнів: один відповідає усно, решта - за вказівкою вчителя виконує певні завдання. Його проводять переважно тоді, коли весь матеріал в основному засвоєно і необхідно перевірити набуті знання, вміння та навички учнів.

Оцінюючи **метод усної перевірки знань** загалом, слід наголосити, - що він сприяє встановленню тісного контакту між учителем і учнем, дає змогу стежити за його думкою всьому класу, виявляти прогалини чи неточності в знаннях учнів і відразу їх виправляти. В процесі опитування одного учня здійснюється повторення, узагальнення і систематизація знань цілим класом. Таку перевірку можна проводити з будь-якого навчального предмета.

Метод письмового контролю - письмова перевірка знань, умінь та навичок. Залежно від навчального предмета письмовий контроль знань здійснюють у формі контрольної роботи, твору, переказу, диктанту та ін. **Мета письмової перевірки** - з'ясування ступеня оволодіння учнями вміннями і навичками з предмета. Водночас існує можливість визначити і якість знань - їх правильність, точність, усвідомленість, уміння застосовувати ці знання на практиці.

Позитивним у письмовій перевірці є те, що за короткий час можна перевірити знання багатьох учнів; результати перевірки зберігаються; є змога виявити деталі й неточності у відповідях учнів.

Метод тестового контролю (від англ. test — іспит, випробування, дослід) передбачає відповідь учня на тестові завдання за допомогою розставлення цифр, підкреслення потрібних відповідей, вставляння пропущених слів, знаходження помилок тощо. Це дає змогу за короткий час перевірити знання певного навчального матеріалу учнями всього класу.

За основним призначенням їх поділяють на тести розумової обдарованості (інтелекту) і тести навчальної успішності.

За дидактичним призначенням тести з конструйованими відповідями класифікують на тести на доповнення, тести на використання аналогії й тести на зміну елементів відповіді. Тестова перевірка дає змогу ефективно використати час, висуває до всіх учнів однакові вимоги, усуває суб'єктивізм, сприяє дотриманню єдності вимог, не настроює учня проти вчителя. Важливо, що об'єктивність оцінки унеможливорює випадковість в оцінці знань, стимулює до їх самооцінки.

Однак така перевірка може виявити лише знання фактів, але не здібності, вона заохочує механічне запам'ятовування, а не роботу думки, до того ж потребує багато часу для складання програм.

Метод графічного контролю - метод перевірки, який застосовують на уроках малювання, креслення, географії, геометрії та ін. Він передбачає відповідь учня у вигляді складеної ним узагальненої наочної моделі, яка відображає певні відношення, взаємозв'язки у виучуваному об'єкті або їх сукупності. Це можуть бути графічні зображення умови задачі, малюнки, креслення, діаграми, схеми, таблиці.

Графічна перевірка може бути самостійним видом або як органічний елемент входить до усної чи письмової перевірки.

Метод програмованого контролю - полягає у висуванні до всіх учнів стандартних вимог, що забезпечується використанням однакових за кількістю і складністю контрольних завдань, запитань. При цьому аналіз відповіді, виведення і фіксація оцінки можуть здійснюватися за допомогою індивідуальних автоматизованих засобів.

Метод практичної перевірки — застосовують з таких предметів, як фізика, біологія, хімія, трудове навчання та інші, що передбачають оволодіння системою практичних умінь і навичок. Таку перевірку здійснюють під час лабораторних і практичних занять з цих предметів, виробничого навчання. Стежачи за тим, як учень виконує певні дії, вчитель з'ясовує, якою мірою він усвідомив теоретичні основи цих дій.

Метод самоконтролю - усвідомлене регулювання учнем своєї діяльності задля забезпечення таких її результатів, які б відповідали поставленим цілям, вимогам, нормам, правилам, зразкам. **Мета самоконтролю** - запобігання помилкам та їх виправлення.

Показником сформованості контрольних дій, а отже, й самоконтролю є усвідомлення учнями правильності плану діяльності та її операційного складу, тобто способу реалізації цього плану. Ефективний засіб формування в учнів навичок самоконтролю - використання колективних (фронтальних) перевірок у поєднанні з контролем з боку вчителя. У процесі навчання слід знайомити учнів з метою виконуваної роботи, вимогами до неї, способами виконання, прийомами самоконтролю і шляхами їх удосконалення. Важливу роль у самоконтролі відіграють *педагогічна оцінка та самооцінка*. Від ефективності самооцінки залежить здатність учня знаходити помилкові дії, запобігати їм і таким чином підвищувати результати самоконтролю.

Метод самооцінки передбачає критичне ставлення учня до своїх здібностей і можливостей та об'єктивне оцінювання досягнутих успіхів. Стосовно самооцінки учнів поділяють на таких, що переоцінюють себе, недооцінюють себе, оцінюють себе адекватно. Для формування самоконтролю і самооцінки педагог повинен мотивувати виставлену учневі оцінку, пропонувати йому оцінити свою відповідь; організовувати в класі взаємоконтроль, рецензування відповідей інших учнів тощо.

Класифікація уроків.

Типи уроків.

- 1) підготовка до вивчення теми;
- 2) первинне сприйняття навчального матеріалу;
- 3) осмислення навчального матеріалу;
- 4) закріплення знань шляхом повторення;
- 5) закріплення через застосування знань на практиці;
- 6) формування навичок в процесі вправ і тренування;
- 7) контроль і перевірка;
- 8) підведення підсумків, узагальнення результатів навчання.

Найбільш поширеною у педагогічній теорії і практиці є класифікація уроків за дидактичною метою. За цією ознакою виділяють такі типи уроків:

- уроки оволодіння новими знаннями;
- уроки формування і вдосконалення вмінь і навичок;
- уроки узагальнення і систематизації знань;
- уроки комплексного застосування знань, умінь і навичок;
- уроки перевірки і корекції знань, умінь і навичок;
- комбіновані уроки.

В “чистому” вигляді будь-який тип уроку (крім комбінованого) важко спостерігати. Запропонована класифікація є зручною, дозволяє складати календарні і тематичні плани занять, “бачити” динаміку процесу навчання, формування знань, умінь і навичок. Але вона не відображає виховні завдання і характер пізнавальної діяльності учнів. Співвідношення уроків різних типів залежить від характеру навчальної дисципліни, дидактичних цілей і завдань. Для чіткої організації навчального процесу на уроці важливо правильно визначити структуру уроків кожного типу. Структура уроку – внутрішня будова,

послідовність його етапів. Розрізняють мікро- і макроструктуру уроків. Макроструктура – послідовність етапів будь-якого типу уроку. Мікроструктура – внутрішня будова кожного етапу уроку (методи, прийоми і засоби навчання). Урок як процесуальна сукупність дидактичних компонентів має загальну дидактичну мету (ДМ), за допомогою якої прогнозується кінцевий результат уроку (КРУ). Дидактична мета уроку і його структура визначають тип уроку. Для досягнення реального результату формулюють конкретні дидактичні завдання (ДЗ). Дидактична мета уроку конкретизується на основі врахування провідної ідеї змісту навчального матеріалу, а завдання передбачають розкриття основних понять чи виконання практичних дій, що є складовими окремих компонентів змісту матеріалу і загальної дидактичної мети.

Кожне дидактичне завдання уроку обумовлює вибір методів навчання (МН). Структура методу є сукупністю елементів (приймів, дій, операцій), послідовність яких залежить від змісту навчального матеріалу (ЗНМ). Засвоєння ЗНМ за допомогою конкретного методу навчання здійснюється в межах певної форми організації навчання (ФОН). Таким чином, щоб визначити шлях від дидактичної мети до формування реального результату кожного етапу, необхідно проаналізувати взаємодію таких елементів: ЗНМ, МН, ФОН. Названі компоненти процесу навчання взаємообумовлюють один одного та характеризують цикл взаємодії вчителя й учнів. Всі дидактичні компоненти утворюють складну динамічну систему, яка розвивається і підпорядковується дидактичному завданню окремого етапу, а в межах цілого уроку – загальній дидактичній меті. Без знання цих залежностей неможливо планувати, організовувати урок, аналізувати його результати.

Деякі дидакти вважають, що структура уроку є постійною, незмінною. На думку інших учених, вона є гнучкою. Кожний тип уроку відповідно до основної дидактичної мети має свою, тільки йому властиву, макроструктуру, яка в залежності від змісту навчального матеріалу, підготовленості учнів, особливостей обладнання може частково змінюватись. Ефективність будь-якого уроку визначається не стільки його макроструктурою, скільки мікроструктурою, до складу якої входять різні методи і прийоми, форми колективної та індивідуальної роботи. Так, наприклад, усвідомлення нового навчального матеріалу можна забезпечити через застосування проблемного викладу, евристичної бесіди, самостійної роботи з книгою, демонстрацію кінофільму та ін. Доцільність тих чи інших типів і структур уроку необхідно оцінювати за кінцевими результатами навчання, а не за його структурною досконалістю і завершеністю.

Урок оволодіння новими знаннями

Урок цього типу іноді називають уроком засвоєння нових знань. Важливим завданням уроку є свідоме оволодіння учнями системою наукових понять, законів чи іншими формами знань, способами виконання дій. Основними критеріями засвоєння знань є сформованість світогляду, уміння формулювати різні визначення пояснювати їх, наводити приклади, переказувати матеріал своїми словами, застосовувати знання на практиці (за зразком чи в змінених умовах). Урок оволодіння новими знаннями має таку структуру:

1. Перевірка домашнього завдання (д/з), актуалізація і корекція опорних знань.

2. Повідомлення теми, мети, завдань уроку і мотивація навчальної діяльності.
3. Сприймання і первинне усвідомлення нового матеріалу, осмислення зв'язків і відношень в об'єктах вивчення.
4. Узагальнення і систематизація знань, застосування їх в різних ситуаціях.
5. Підведення підсумків уроку і домашнє завдання.

Урок формування і вдосконалення вмінь і навичок

Використання цього типу уроку передбачає формування в учнів навчальних умінь і навичок, їх удосконалення і закріплення на основі виконання системи вправ. Найбільш загальна структура уроку:

1. Перевірка виконання д/з, актуалізація і корекція опорних знань і практичного досвіду учнів.
2. Повідомлення теми, мети і завдань уроку, мотивація учіння учнів.
3. Вивчення правил і способів дій (вступні вправи).
4. Первинне застосування набутих знань (пробні вправи).
5. Застосування учнями знань і дій в стандартних умовах з метою засвоєння навичок (тренувальні вправи).
6. Творче перенесення знань і навичок в нові чи змінені умови з метою формування вмінь (творчі вправи).
7. Підсумки уроку і повідомлення д/з.

Урок узагальнення і систематизації знань

Цей тип уроку використовують після вивчення важливих розділів програми. Його основним завданням є приведення засвоєних на попередніх уроках теоретичних положень в систему.

Структура уроку повинна відповідати логіці процесу систематизації знань: від узагальнення окремих фактів до формування понять, їх систем і від них – до засвоєння провідних ідей і теорій науки. Урок узагальнення і систематизації має такі структурні етапи:

*Повідомлення теми, мети, завдань уроку і мотивація навчальної діяльності учнів.

1. Відтворення і корекція опорних знань.
2. Повторення й аналіз основних фактів, явищ, подій.
3. Узагальнення і систематизація понять, засвоєння системи знань і їх застосування для пояснення нових фактів і для виконання практичних завдань.
4. Засвоєння провідних ідей і основних теорій на основі широкої систематизації знань.
5. Підсумок уроку і повідомлення д/з.

Урок комплексного застосування знань, умінь і навичок.

Використання цього типу уроку передбачає виконання учнями складних комплексних завдань, які охоплюють матеріал кількох розділів чи тем навчальної програми. Основною дидактичною метою уроку є реалізація засвоєних понять і теорій в інтелектуальній чи практичній діяльності учнів.

Структура уроку:

1. Перевірка д/з, відтворення і корекція опорних знань, навичок й умінь, необхідних учням для самостійного виконання практичного завдання.

2. Мотивація навчальної діяльності (усвідомлення учнями практичної значущості знань, умінь та навичок). Пояснення – який характер самостійного завдання, як підходити до його виконання, які повинні бути його результати, як оформити звіт.
3. Осмислення змісту і послідовності застосування практичних дій: що в них відомо, знайомо. Що необхідно вирішити творчо, які узагальнені способи виконання дій можна застосовувати в даній ситуації в дещо зміненому вигляді, які треба використати інструменти, прибори, апарати.
4. Самостійне виконання учнями завдання під контролем і за допомогою вчителя.
5. Узагальнення і систематизація учнями результатів роботи (після виконання – учні аналізують отримані результати, відображають їх у вигляді таблиць, графіків, діаграм).
6. Звіт учнів про способи й результати виконання роботи і теоретична інтерпретація отриманих результатів. У звіті – вказується тема, завдання, вихідні теоретичні дані, розкривається хід роботи, аналізуються отримані результати.
7. Висновки уроку і д/з.

Урок перевірки і корекції знань, умінь і навичок

Контроль і корекція здійснюється на кожному уроці; але після вивчення великих розділів програми вчитель проводить спеціальні уроки контролю і корекції, щоб виявити рівень оволодіння учнями комплексом знань, умінь і навичок. Таку перевірку називають тематичним обліком знань.

Структура уроку:

1. Мотивація навчальної діяльності учнів і повідомлення теми, мети і завдань уроку.
2. Перевірка знання учнями фактичного матеріалу й основних понять, уміння розкривати зовнішні і внутрішні зв'язки в предметах і явищах.
3. Перевірка глибини осмислення знань і ступеня їх узагальнення (письмове опитування, самостійна робота, складання і заповнення узагальнюючих таблиць).
4. Застосування учнями знань в стандартних умовах.
5. Застосування учнями знань в змінених (нестандартних) умовах.
6. Перевірка, аналіз й оцінювання результатів виконаних завдань.
7. Підсумки уроку і повідомлення д/з.

Комбінований урок

Я. Коменський вперше застосував та обґрунтував тип уроку, в основі якого – формальні ступені (рівні) навчання: підготовка до засвоєння нових знань; оволодіння новими знаннями й уміннями; їх закріплення і систематизація; застосування на практиці. Названі етапи уроку можуть бути скомбіновані в будь-якій послідовності, що робить урок гнучким і забезпечує можливість для досягнення різних навчально-виховних завдань. Крім цього, комбінований урок,

його етапи узгоджуються із закономірностями процесу навчання, динамікою розумової працездатності учнів. В масовій практиці доля комбінованого типу уроку становить біля 80% від загальної кількості уроків, що проводяться в школі. Водночас, в умовах комбінованого уроку вчителю бракує часу не тільки на організацію засвоєння нових знань, але й на всі інші види пізнавальної діяльності.

Комбінований урок, як комбінація структурних елементів вже відомих нам типів, передбачає досягнення двох або більше дидактичних цілей. Наприклад, комбінований урок, в якому поєднується перевірка раніше засвоєного матеріалу і оволодіння новими знаннями (дві дидактичні цілі), має таку структуру:

1. Перевірка виконання д/з.
2. Перевірка раніше засвоєних знань методом: а) фронтальної бесіди; б) індивідуального усного опитування чи короткочасної письмової роботи з тестовими завданнями.
3. Мотивація учіння школярів, повідомлення теми, мети і завдань уроку.
4. Сприйняття і усвідомлення учнями нового навчального матеріалу.
5. Осмислення, узагальнення і систематизація знань.
6. Підведення підсумку уроку і повідомлення д/з.

*Щоб правильно побудувати урок,
потрібно вірно вибрати мету.*

Мета уроку згідно ТИПІВ УРОКІВ

За основною дидактичною метою уроки поділяються на п'ять основних типів:

- уроки засвоєння нових знань;
- застосування знань і формування вмінь;
- узагальнення і систематизація знань і вмінь;
- контролю і корекції знань і вмінь;
- комбіновані.

1. Урок засвоєння нових знань

Основна дидактична мета: ознайомлення з новими фактами, поняттями, законами, теоріями, твердженнями, з'ясування їх суті. Основні структурні компоненти, що характеризують даний тип уроку:

- а) ознайомлення із змістом нового матеріалу;
- б) встановлення деяких залежностей і зв'язків між елементами нових знань.

2. Урок застосування знань і формування вмінь

Основна дидактична мета: з'ясування можливостей застосування знань у навчальному пізнанні і практичних ситуаціях, формування досвіду такого застосування, предметних і загальних навчальних вмінь.

Різновиди даного типу:

2.1. Урок первинного формування вмінь.

Основна дидактична мета: з'ясування сутності і структури вміння, формування алгоритму його реалізації.

Основні структурні компоненти:

- а) актуалізація знань, які лежать в основі уміння;
- б) ознайомлення із сутністю уміння, складом і послідовністю виконання дій;
- в) первинне застосування одержаних знань про способи дій на основі виконання пробних вправ;
- г) виконання зазначених дій у стандартних умовах (вправи за зразком, аналогією, інструкцією).

2.2. Урок творчого застосування знань і вдосконалення вмінь.

Основна дидактична мета: забезпечення переносу знань і способів дій в нові умови.

Основні структурні компоненти:

- а) перевірка стану засвоєння знань і сформованості уміння на рівні застосування їх у стандартних ситуаціях;
- б) перенесення знань і засвоєння способів дій у частково змінені або нові ситуації (творчі вправи).

3. Урок узагальнення і систематизації знань і вмінь.

Основна дидактична мета: виявлення істотних зв'язків між елементами знань, їх групування і класифікація, введення вивченого в систему раніше засвоєного. Основні структурні компоненти:

- а) повторення основних фактів, понять, правил, законів;
- б) узагальнення знань;
- в) узагальнення умінь.

4. Урок контролю і корекції знань і вмінь.

Основна дидактична мета: виявлення якостей знань і вмінь, що характеризують стан засвоєння учнями логічно завершеного блоку навчального матеріалу.

Різновиди даного типу:

4.1. Урок контролю знань і вмінь.

Основна дидактична мета: виявлення рівня засвоєння навчального матеріалу, в тому числі досягнення передбачених програмою обов'язкових результатів навчання.

Основні структурні компоненти:

- а) перевірка знань фактичного матеріалу на рівні репродукції;
- б) перевірка осмислення знань (розуміння сутності понять, тверджень, ілюстрування прикладами, встановлення взаємозв'язків у вивченому тощо);
- в) перевірка умінь застосувати вивчене у знайомих і змінених (нових) ситуаціях.

4.2. Урок аналізу письмових робіт.

Основна дидактична мета: корекція знань і вмінь на основі аналізу допущених помилок.

Основні структурні компоненти:

- а) узагальнена характеристика якості виконання робіт;

- б) аналіз допущених помилок;
- в) робота над усуненням виявлених прогалин у знаннях і уміннях.

5. Комбінований урок.

Комбінований урок поєднує дві або більше дидактичні мети уроків попередніх типів.

МЕТА УРОКУ

Деякі варіанти формулювання.

Урок теоретичного навчання.

Навчальна мета.

- Застосування рольової гри як могутнього стимулу навчання з різноманітною і сильною мотивацією.
- Формування в учнів знання з обробки відкладного коміра.
- Самостійне засвоєння учнями змісту навчального матеріалу та вироблення навичок співпраці в малій групі.
- Узагальнення, систематизування і закріплення знання з теми...
- Перевірити вміння учнів застосовувати набуті знання у нестандартних ситуаціях.
- Ознайомлення з поняттям...
- Формування в учнів уміння систематизувати результати спостережень..., робити узагальнення..., оцінювати..., планувати...
- Формування практичних навичок використання засобів інформаційних технологій.
- Навчити учнів розуміти..., знати..., застосовувати...
- Вивчити поняття..., формулу...
- Повторити, узагальнити й розширити знання учнів про...
- Міцно й усвідомлено засвоїти обсяг знань із теми уроку шляхом їх застосування під час самостійної роботи на уроці.

Виховна мета.

- Використання рольової гри як важливої генеральної репетиції до реального життя, підготовка до певної ролі в житті (робота), оволодіння знаннями в грі як унікальна умова згуртування однокласників, підтримання інтересу одне до одного та самопізнання.
- Виховання культури навчального процесу, поваги до праці, обраної професії, дисципліни, сумлінності, відповідальності, ініціативи.
- Формування та розвиток моральних рис характеру учнів як особистостей.
- Виховання відповідальності за результати своєї роботи.
- Виховання культури спілкування, етикету, ввічливості, поваги до оточуючих.
- Формування навичок здорового способу життя.

- Формування культури думки й поведінки, обґрунтованості суджень.
- Розвиток позитивних рис особистості (розумової активності, пізнавальної самостійності, пізнавального інтересу, потреби в самоосвіті, здатності адаптуватися до умов, що змінюються, ініціативи, творчості та ін.).
- Виховувати охайність ведення записів, наполегливість та працьовитість.
- Виховувати наполегливість, переконливість, працьовитість.
- Виховувати в учнів самостійність, почуття відповідальності, уміння працювати в колективі.
- Навчити економно використовувати електроенергію, матеріали; виконувати правила санітарії, гігієни та безпеки праці.
- Виховувати любов і повагу до обраної професії.
-

Розвивальна мета.

- Активізація психічних процесів учнів як учасників гри (увага, запам'ятовування, цікавість, сприйняття і мислення), реалізація потенційних можливостей та здібностей учнів, вирішення їхніх комунікативних проблем, тренування учнів на вміння говорити в будь-якій ситуації і на яку завгодно тему, розкриття в рольовій грі можливостей нерішучих учнів.
- Розвиток самостійного мислення при повторенні попередньої теми.
- Розвиток раціонального мислення та творчості
- Розвиток пізнавальної активності й самостійності
- Розвиток критичного, аналітичного та логічного мислення.
- Розвиток вмінь і навичок самовдосконалення в обраній професії.
- Розвиток звички планувати й контролювати свою працю.
- Розвиток уміння самостійно працювати з інформацією й аналізувати її.
- Розвиток уміння працювати в групі та навичок продуктивного співробітництва.
- Розвиток творчого, логічного мислення, збагачення лексичного запасу слів, підвищення культурного рівня у галузі ділового спілкування.
- Розвиток уміння робити висновки та узагальнення.
- Розвиток уміння критично оцінювати і використовувати різноманітну інформацію (критичного мислення).
- Розвивати логічне мислення учнів, сприяти розвитку їх творчих здібностей.
- Розвивати світогляд учнів.

Урок виробничого навчання.

Навчальна мета.

- Формування навичок зі зварювання нескладних вузлів у конструкціях із застосуванням комплексних знань та умінь, отриманих на уроках теоретичного і виробничого навчання.
- Закріплення знань та умінь з основних прийомів обслуговування та спілкування з відвідувачами; з'ясування важливості виконання вимог до зовнішнього вигляду офіціантів, вироблення разом із майстром в/н уміння

ставити перед собою практичні та навчальні завдання, шукати та знаходити потрібну інформацію для вирішення цих завдань, використовуючи та аналізуючи різноманітні джерела; вироблення в учасників проекту навичок гнучко адаптуватися до змінних умов, бачити труднощі реального життя та шукати шляхи їх раціонального подолання, використовуючи сучасні технології.

- Закріплення навичок приготування страв з овочів та дотримання технологічного процесу.
- Набуття навичок якісного та правильного виконання хімічної завивки за класичним методом.
- Навчити учнів робити розрахунок сировини на задану кількість виробів, самостійно організовувати робоче місце, дотримуватися правил ведення технологічного процесу, самостійно готувати тісто і вироби з нього, проводити бракераж і складати звіт про роботу; навчити економно використовувати електроенергію, воду, сировину; виконувати правила санітарії, гігієни і безпеки праці.
- Закріплення знань, умінь і навичок щодо обробки чоловічих та жіночих брюк із використанням сучасних методів і раціональних прийомів роботи.
- Навчити учнів самостійно організовувати робоче місце, дотримуватися технологічної послідовності, самостійно обробляти..., перевіряти якість роботи.

Виховна мета.

- Виховання дбайливого ставлення до обладнання, інструментів і пристосувань.
- Спонування учнів до самостійної роботи над розвитком власної моралі, інтелекту, культурного рівня, самостійного здобуття нових знань поряд з умінням реагувати на швидкозмінні умови навколишнього світу.
- Виховувати почуття такту.
- Виховання почуття відповідальності за результати своєї праці.

Розвивальна мета.

- Розвиток уміння раціонально і ощадливо використовувати матеріали в процесі роботи, розвиток технологічного мислення при виконанні самостійної роботи.
- Розвиток комунікабельності, уміння спілкуватися.
- Розвиток пам'яті.
- Розвиток точності рухів.
- Розвиток уміння самостійно вирішувати різноманітні проблеми, використовувати навички критичного та творчого мислення у практичній діяльності, якнайбільше наближеній до реального життя.
- Розвиток самостійності, вміння орієнтуватися у виробничих умовах.
- Формування навичок критичного мислення та мислення високого рівня – аналіз, синтез, оцінювання.

Форма плану уроку

У Положенні про організацію навчально-виробничого процесу у професійно-технічних навчальних закладах (затверджено наказом МОН України 30. 05. 2006 року № 419) у п. 2. 2 серед основних навчально-методичних документів з планування навчально-виробничого процесу в ПТНЗ є **плани занять (уроків)**.

*У п.2. 2. 7. сказано, що плани занять (уроків) розподіляються на:
план заняття (уроку) теоретичного навчання;
план уроку виробничого навчання.*

План заняття (уроку) теоретичного навчання є особистим робочим документом викладача і складається ним за довільною формою відповідно до робочої навчальної програми та поурочно-тематичного плану з дотриманням педагогічних та методичних вимог. За умови проведення уроків у паралельних навчальних групах викладач може скласти один план уроку, але слід враховувати особливості проведення уроку в тій чи іншій навчальній групі.

План проведення **лабораторно-практичного заняття** відображає короткий зміст, порядок організації і виконання роботи та, при необхідності, графік переміщення учнів, слухачів за навчальними (робочими) місцями.

З метою забезпечення ефективної організації лабораторно-практичних занять викладачем розробляються **інструкційно-технологічні картки**, де вказуються мета, зміст і послідовність виконання учнями, слухачами завдань, перелік інструментів, обладнання і матеріалів, правила безпеки праці під час виконання роботи, контрольні питання для самоперевірки. При цьому навчальна група поділяється на дві підгрупи.

План уроку виробничого навчання є особистим робочим документом майстра виробничого навчання і складається ним за довільною формою відповідно до робочої навчальної програми з професійно-практичної підготовки, плану виробничого навчання на місяць з дотриманням педагогічних та методичних вимог на кожний день занять з виробничого навчання в майстернях ПТНЗ або на виробництві.

Під час виробничої практики учнів, слухачів майстер виробничого навчання розробляє план роботи на кожний робочий день.

У дні, коли у закріпленій навчальній групі не проводиться професійно-практична підготовка, майстри виробничого навчання працюють за **індивідуальними планами роботи**, які погоджуються зі старшим майстром.

Дослідження свідчать, що більшість учителів до поурочного плану ставляться формально, не усвідомлюючи значення даного планування, а отже, не розуміючи власне кінцевої мети своєї діяльності. Тому діяльність учителя на уроці виглядає як хаотичне намагання щось зробити, конкретно не усвідомлюючи, що саме. Такий підхід позбавляє учнів можливості свідомо сприйняти запропоноване, а без цього неможливе тривале запам'ятовування, що призводить до мінімуму результативності навчальної діяльності.

З метою систематизації цих намагань і свідомого планування досягнень учнів журнал «Відкритий урок» пропонує певну логічну систему підготовки

вчителя до викладання будь-якого курсу та систематизований підхід до поурочного планування.

Розпочинати треба з глибокого усвідомлення того, що у групі є учні з різними інтелектуальними можливостями та запитамі. На кого повинен орієнтуватись педагог? На це запитання кожен мусить відповісти собі сам. Від цієї відповіді залежить загальна результативність навчання.

Практика показує, що чим більше чують і читають на уроці, тим менше запам'ятовують і знають. Спрацьовує так званий «рефлекс миготіння»: відкривши підручник і побачивши обсяг теми, учень відразу усвідомлює, що стільки він знати не може, й «відключається» від роботи одразу. Тому потрібно привчити учнів до думки, що все, що написано в підручнику, знати не треба, а завдяки спільній роботі на уроці з'ясується, які саме знання є необхідною умовою для успішного результату при тематичному оцінюванні.

Якщо вчитель вибудує логічний ряд основної інформації для тривалого запам'ятовування у предметі викладання, то вся інша інформація буде підпорядковуватись роботі саме над вибраним рядом, а у кінці вивчення предмету кожен учень зможе мати стійке свідоме розуміння всіх необхідних понять.

За наявності стратегічного завдання – дати знання довготривалого запам'ятовування – зміниться і тактичне завдання: виділити найголовніший матеріал і забезпечити його свідоме запам'ятовування вже на уроці. Виходячи з цих завдань, змінюється й підхід до поурочного планування.

За порівняльною аналогією про рух людини в певному напрямі, кожний крок на уроці робиться в якомусь напрямку та з якоюсь метою. Тому кожний «крок» учителя у виборі структури, складанні плану уроку повинен робитись «для чогось», що й визначить «як саме», або, іншими словами, учитель має розуміти, «що» мають знати учні, «для чого» вони мають це знати та яким «шляхом» це «щось» «отримати».

Тобто для уроку вималювався логічний ряд у вигляді запитань учителя до себе: що? як? для чого? За педагогічною термінологією це буде виглядати: обсяг матеріалу – методика – прогнозовані досягнення учнів. Якщо кожний «крок» уроку буде продуманий за даною логікою, то всі неефективні методи, увесь зайвий навчальний матеріал «відсіється», і викладач почне працювати на кінцевий результат – довготривалі знання.

Окрім згаданих трьох складових уроку у плануванні повинен передбачатися час на кожен структурний елемент уроку. Чим чіткіше викладач дотримуватиметься регламенту, тим швидше навчиться виділяти в темі головне та працюватиме на досягнення запам'ятовування цього головного й таким чином підвищить ефективність уроку.

Отже, **розпочинаючи планування** навчальних занять, кожен педагог повинен поставити собі запитання:

1. Яка мета цього навчального заняття?
2. Як я можу досягти мети?
3. Як дізнатись, що мету досягнуто?

Тому, готуючи навчальне заняття, передусім потрібно визначити:

- структуру змісту;

- послідовність подання матеріалу;
- методи і прийоми роботи на уроці;
- оснащення уроку.

Урок не є ідеальною організаційною формою навчання. Йому притаманні такі вади, як обмежена часом регламентація діяльності учнів із різними навчальними можливостями, однаковий темп роботи, брак оперативного контролю, обмаль зворотної інформації тощо.

Однак на сьогодні урок є основною організаційною формою навчання. План уроку є обов'язковим документом.

СТРУКТУРА ПЛАНУ УРОКУ

Структура уроку	План уроку (види діяльності вчителя)	Час (хв)	Методи та прийоми (види діяльності учнів)	Мета їх використання
I етап: вступний	Перевірка ДЗ	5	Тестування, письмове опитування, взаємоперевірка	Закріплення знань, навички письмових висловлювань, взаємоаналіз, виховання чесності
	Актуалізація знань (повторення попереднього матеріалу, на якому базується нинішній)	4	Бесіда, гра «розминка»	Розвиток пам'яті, логічного мислення, формування цілісності знань
	Уведення в тему. Тема . Мета вчителя (не оголошується). Мета учнів (знати, уміти – оголошується). Очікувані результати.	3	Оголошення, евристична бесіда. Бесіда, прогноз. З'ясування настрою та його причин	Логічне мислення. Навички прогнозування. Самоаналіз власного емоційного стану.
II етап: вивч. нового м-лу	План теми: 1, 2, 3, 4	22	Робота у групах, парах. Дискусія. Розповідь учителя (скласти, записати, виписати, створити). Вірш, сценка .	Формувати навички колективної співпраці, розвивати навички полеміки, толерантного ставлення один до одного
III етап: підсумковий	Генералізація (коротке акцентування уваги на найголовнішому)	2	Бесіда	Розвивати вміння зосереджувати увагу на головному, формувати відчуття темпу
	Узагальнення	4	Бесіда, тестування, проговорення в парах	Закріплювати навички формулювання висновків
	Рефлексія (усвідомлення співрозмовником того, як він сприймається партнером зі спілкування)	1	Бесіда, тренінг	Учити розуміти себе й аналізувати свій стан, знаходити його причини

IV етап: оцінювальний	Поточне (фронтальне, індивідуальне); вербальне; накопичувальне; самооцінювання, взаємооцінювання. Контрольне	2	Обговорення, дискусія, пропозиції	Формувати адекватну самооцінку, учити співставляти бажане з об'єктивним, самооцінювати, оцінювати інших, виховувати відповідальне ставлення до своїх рішень
V етап підготовка до ДЗ	Домашнє завдання. Прочитати, вивчити напам'ять, вибрати, скласти, зробити висновок тощо		Навички поділу тексту, трансформації тексту у схему, розвиток пам'яті тощо	Виховувати волю, наполегливість тощо
VI етап: аналітичний	Рефлексія вчителя. Самоаналіз		Визначити рівень досягнення поставленої мети, свій настрій, пояснити собі його причини. Поставити запитання. Зробити висновки.	Удосконалення педагогічної майстерності

У плані уроку виробничого навчання зазвичай вказують такі дані.

1. Тема програми.
2. Тема уроку.
3. Мета уроку: навчальна, розвиваюча, виховна.
4. Тип уроку.
5. Методи проведення уроку.
6. Матеріально-технічне забезпечення уроку.
7. Дидактичне забезпечення уроку.
8. Міжпредметні зв'язки.

Хід уроку.

I. Організаційна частина.

1. Перевірка стану обладнання.
2. Перевірка наявності учнів та готовності їх до уроку.
3. Записи в журналі та в зошиті допуску до роботи.

II. Вступний інструктаж.

1. Повідомлення теми програми і теми уроку.
2. Цільова установка уроку.
3. Актуалізація знань.
4. Викладення нового матеріалу (послідовність, методи, перевірка доступності поданого матеріалу, засвоєння прийомів, відповіді на запитання учнів, заслуховування додаткової інформації, яку підготували учні).

III. Поточний інструктаж (самостійна робота учнів).

1. Повідомлення завдань для самостійної роботи.
2. Демонстрація та пояснення інструкційно-технологічної документації.
3. Розподіл за робочими місцями.
4. Цілеві обходи.
5. Задача робіт.
6. Прибирання робочих місць.

IV. Заключний інструктаж.

1. Підведення підсумків.
2. Аналіз робіт.
3. Демонстрація робіт.
4. Домашнє завдання.
5. Прибирання майстерні.

Перетворення, що відбуваються в усіх сферах життя нашого суспільства, висувають підвищені вимоги до особистості кожної людини. Зростає значення таких ділових якостей, як компетентність, відчуття нового, ініціативність, сміливість, готовність брати відповідальність на себе, розуміння смислу життя людини, що у будь-яких умовах повинна бути не лише робочою силою, а й зберігати власну самоцінність.

Щоб сформувати в учнів усі ці якості, педагог повинен творчо підходити до виконання функцій навчання, розвитку і виховання учнів. Звичайні, стандартні уроки поступаються місцем нестандартним, до яких можна віднести інтегративні уроки міжпредметних зв'язків, уроки-конференції, уроки-диспути, семінарські заняття, навчальні екскурсії, факультативні заняття, уроки рольової гри, уроки захисту творчих проектів тощо.

План уроку (Зразок плану уроку)

Тема програми. *Технологія обробки виробів платтєвого асортименту.*

Тема уроку. *Обробка комірів.*

Мета уроку. *Забезпечити засвоєння учнями способів обробки комірів, послідовності та технічних умов на обробку комірів різних видів, що зустрічаються у моделях виробів легкого одягу; розвивати професійні навички та вміння; виховувати усвідомлення необхідності знань для особистості та суспільства.*

Тип уроку. *Урок засвоєння нових знань.*

Методи навчальної роботи. *Розповідь-пояснення з елементами бесіди; самостійна робота.*

Методичне забезпечення. *Вироби і малюнки з комірами різних видів; зразки поетапної обробки комірів; опорні конспекти; тести успішності.*

ХІД УРОКУ

I. Організаційна частина.

Перевірка наявності учнів і готовності їх до уроку.

II. Мотивація навчально-пізнавальної діяльності учнів: повідомлення теми, мети і завдань уроку.

Записали тему уроку: **“Обробка комірів”**.

Комір – одна із найбільш виразних деталей одягу, яку змінюють частіше за інші деталі відповідно до напрямів моди.

Сьогодні ми повинні засвоїти послідовність обробки, вимоги до виконання кожної технологічної операції при виготовленні комірів легкого одягу різних типів.

III. Актуалізація опорних знань учнів.

Запитання. Яке, на вашу думку, призначення коміра?

Відповідь. Комір в одязі має утилітарне та декоративне призначення.

Запитання. Які є основні групи комірів?

Відповідь. У сучасному легкому одязі коміри розрізняються за такими ознаками:

за формою – відкладні, стояче-відкладні, шалеві, коміри-стійка;

за покромом - відрізнi і суцільновикроєні з основними деталями виробу (з пілочками, підбортами, нижнім коміром); з пришивною або суцільно викроєною стійкою або без неї;

за формою вирізу горловини – коміри із закритою застібкою (до горловини) і відкритою застібкою (з вилогами лацканів);

за кількістю деталей, що входять у пакет - коміри, що складаються із верхнього коміра, нижнього коміра і його прокладки; коміри одинарні (без нижнього коміра); коміри з нижнім коміром, але без прокладки;

за способом з'єднання верхнього коміра з нижнім – обшивним, окантовочними швами або швом впідгін;

за способом з'єднання з горловиною – вшивні, знімні або суцільновикроєні з основними деталями виробу.

Виготовляють коміри з основної або оздоблювальної тканини.

Оздоблювати коміри можна оборкою, мереживом, кантом, вишивкою, тасьмою...

Запитання. Як називаються зрізи коміра?

Відповідь. Зріз стійки, зріз відльоту, кінці коміра.

Запитання. Як проходить нитка основи у верхньому та нижньому комірі?

Відповідь. У верхньому та нижньому відкладному комірі та комірі-стійка нитка основи проходить впоперек деталі (паралельно до лінії середини чи середнього зрізу) і тільки у стояче-відкладному – вздовж коміра (паралельно до лінії, що з'єднує кінці коміра).

IV. Організація сприйняття матеріалу.

Комір повинен бути виготовлений з особливою акуратністю, інакше зовнішній вигляд всього виробу буде зіпсований, навіть якщо це виріб вільного спортивного крою, так би мовити недбалого стилю, що не має нічого спільного з неякісним виготовленням.

Яким би за моделлю комір не був, в його обробці є спільні основні операції. Чітко знаючи вимоги до їх виконання, кравець повинен самостійно вибирати ті способи, котрі підходять у конкретній ситуації.

Серед усієї різноманітності моделей найчастіше зустрічається комір, де верхній викроєний окремо від нижнього, тому його розглянемо першим і на цій основі знайдемо відмінності в обробці інших видів.

Учні записують питання плану:

1) Обробка коміра, відрізного по відльоту.

Викладач пояснює обробку коміра, демонструючи зразки і звертаючи увагу на технічні умови виконання кожної операції. Під час пояснення привертає увагу учнів до опорних конспектів та зразків постадійної обробки, які є на їх робочих

столах. В разі виникнення запитань у процесі пояснення викладач дає на них відповіді.

Розповідь-пояснення викладача.

Для економного витрачання тканини нижній комір може складатися з двох частин. Їх зшивають шириною шва 0,7 – 1,0 см і розпрасовують.

При обробці коміра з прокладкою її можна застосовувати з одностороннім клейовим покриттям або неклеюву (із бавовняної тканини або прокламеліну). З'єднується прокладка по різному.

- Клеюву прокладку накладають клейовим покриттям на виворітний бік нижнього коміра так, щоб краї прокладки не доходили до зрізів нижнього коміра на 0,5 – 0,7 см, і приклеюють праскою або пресом, попередньо зволоживши.
- Якщо ж прокладка неклеюва, то її краще прокладати з боку верхнього коміра. Так вона буде перекривати припуски на шви і комір матиме акуратніший вигляд. Прокладку накладають на виворотний бік верхнього коміра і наметують або настрочують без припосадки на віддалі 0,4 – 0,5 см від зрізів.

Верхній комір з нижнім складають лицем всередину, наметують по верхньому коміру з припосадкою його у кутиках і заокругленнях. Наметування у легкому одязі виконують, як правило, прямими стібками довжиною 1- 1,5 см на відстані 0,7 – 1,0 см від зрізів. Величина припосадки є неоднаковою. Вона залежить від товщини тканини.

При виготовленні виробів із вовняних тканин та тканин з домішками синтетичних волокон припосадку спрасовують, заходячи праскою за зрізи на 1,0 – 1,5 см.

Обшивають комір по кінцях і відльоту з боку нижнього коміра шириною шва 0,5 – 0,7 см. При застосуванні неклеювої прокладки її підрізають (висікають) біля шва обшивання коміра. Зрізи швів у кутах для зменшення потовщення підрізають, залишивши припуск 0,2 – 0,3 см.

Комір вивертають на лицевий бік, кути і шви виправляють і припрасовують з боку нижнього коміра, утворюючи кант з верхнього коміра шириною 0,1 – 0,2 см. Виправляти кант і одразу припрасовувати складно – можна допустити викривлення краю коміра, тому в навчальному процесі, а на підприємствах при виготовленні легкого одягу з вовняних та тканин з домішками синтетичних волокон є потреба спочатку виметати комір. Це можна виконати вручну прямими чи косими стібками довжиною 0,7 – 1,0 см або на спецмашині одниткового ланцюжкового стібка на відстані 0,4 – 0,5 см від краю.

При з'єднанні коміра з горловиною з допомогою обшивки по зрізу стійки з боку верхнього коміра на віддалі 0,5 – 0,7 см від зрізу прокладають строчку, утворюючи слабину (напуск) верхнього коміра відносно нижнього на 0,1 – 0,3 см. При застосуванні інших способів з'єднання верхній комір по зрізу стійки тільки підрізають, залишивши ширшим на 0,1 – 0,3 см за нижній.

Запитання. З боку якої деталі обшивають комір?

Відповідь. Комір обшивають з боку нижнього коміра.

Запитання. Для чого підрізають припуски швів у кутиках коміра?

Відповідь. Для зменшення потовщення.

Запитання. Яку прокладку не підрізають по шву обшивання коміра?

Відповідь. Клейову прокладку по шву обшивання коміра не підрізають тому, що це зробити неможливо, адже вона у крої одразу менша по величині на ширину швів.

2) Особливості обробки комірів:

- суцільного по відльоту;
- із двох частин;
- оздоблювальних: знімного, одинарного.

Якщо комір суцільний по відльоту, то обшивними є тільки кінці. Комір для цього перегинають вдвоє...

Якщо комір складається з двох частин, то кожен частину обробляють окремо. У таких виробках застібка ззаду і щоб передні кінці не змістилися, їх складають встик і скріплюють на відстані 0,5 см від краю ручними стібками або машинною строчкою.

Якщо по краю коміра передбачене оздоблення оборкою, мереживом, тасьмою, то оздоблення спочатку пришивають на лицевий бік нижнього коміра виворотним боком всередину. При обшиванні коміра це оздоблення ввійде у шов. Припосадка верхнього коміра у кутах в даному випадку мінімальна, оскільки оздоблення перекриває край коміра.

Зріз стійки знімного оздоблювального коміра можна обшивати при обшиванні кінців, залишаючи при цьому отвір величиною 2,5 – 3 см. У готовому комірі залишений отвір застрочують з лицевого боку.

Зріз стійки такого коміра можна також обметати або окантувати.

Зрізи одинарних комірів по кінцях і відльоту можна відповідно до моделі окантовувати, пришивати оборку або мереживо.

V. Організація самостійної роботи учнів.

Учні виконують необхідні записи, користуючись опорними конспектами та поясненням викладача.

VI. Осмислення і закріплення знань.

Провести після пояснення кожного способу обробки. А наприкінці всім учням видати тести, відповіді на питання яких покажуть здобуток кожного учня на даному уроці.

VII. Підсумок уроку.

Перевірити тести.

Оцінити діяльність учнів на уроці.

Оголосити оцінки.

VIII. Домашнє завдання.

Вивчити обробку комірів легкого одягу.

Рекомендації педагогам у схемах

